

دستمزد و مزایای قانون

کار و تأمین اجتماعی

تألیف

یوسف رونق

رونق، یوسف: ۱۳۲۶ -

دستمزد و مزایای قانون کار و تأمین اجتماعی / تألیف یوسف رونق، -- تهران: فرمنش، ۱۳۸۴.
ص، ۲۸۰ ص: جدول.

ISBN 964-96366-0-9

فهرست نویسی براساس اطلاعات قیبا.

کتابنامه: ص. ۲۷۹-۲۸۰.

۱. حقوق و مزایا-- قوانین و مقررات -- ایران. ۲. کار -- قوانین و مقررات -- ایران. ۳. تأمین اجتماعی

-- قوانین و مقررات -- ایران. الف. عنوان.

۳۴۴/۵۵۰۱۲۱

KMH ۱۳۳۰ / ۹۵۵

م ۸۴-۱۵۲۵۵

کتابخانه ملی ایران

ISBN 964-96366-0-9

شابک: ۹۶۴-۹۶۳۶۶-۰-۹

نام کتاب: دستمزد و مزایای قانون کار و تأمین اجتماعی

تألیف: یوسف رونق

ناشر: انتشارات فرمنش

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

چاپ اول: پاییز ۱۳۸۴

لیتوگرافی: باران

چاپ و صحافی:

مرکز چاپ و انتشارات مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی

تلفن: ۲۲۲۲۲۶۲۷ دورنگار: ۲۲۲۲۳۹۶۷

پیشگفتار مؤلف

یکی از اهدافی که کتاب و مجموعه زیر به دنبال آن است، آشنایی هر چه بهتر و بیشتر قشر عظیمی از نیروها، منابع و سرمایه‌های انسانی است که تواناییهای جسمانی و فکری خود را، در عرصه کار و سرمایه به طالبان آن ارائه می‌نمایند. از مهم‌ترین اهداف کتاب در واقع مستندسازی قوانین موضوعه پیرامون مباحث مطروحه در این مجموعه است و با توجه به اطلاعات مندرج در آن، گامی مؤثر در اطلاع‌رسانی و شفاف‌سازی قوانین، اهداف و وظایف سازمانی ذیربط در بخشهای عمومی و خصوصی است.

با کمی کنکاش پیرامون برخی از مسائل و مشکلات موجود به وضوح پی می‌بریم که ریشه‌ی آنها بعضاً کم‌اطلاعی این قشر عظیم پیرامون موضوعات مرتبط با قوانین کار، و عدم آشنایی به نظامهای پرداخت و مقررات بیمه‌های اجتماعی می‌باشد. این مجموعه حاضر در واقع انگشت بر نقطه ضعف این سرمایه‌های با ارزش نهاده و سعی در ارتقاء دانش و آگاهیهای لازم برای برخورداری مطلوب نموده است. چرا که با تکیه بر ارتقاء سطح دانش سرمایه‌های انسانی در بخشهای عظیمی از دولت و همچنین کل بخش خصوصی که جزو مشمولین این قوانین هستند، کارایی و بهره‌وری سیستمها افزایش می‌یابد.

یکی از ابزارهای مورد استفاده برای تحقق اهداف فوق، مقررات مربوط به نظامهای جبران خدمت و قوانین موضوعه جاری آن در کشور است. برای آشنایی با این مهم در قانون کار، مجموعه پیش رو متشکل از سه بخش و یازده فصل ارائه می‌شود.

- بخش اول تحت عنوان تاریخچه، کلیات، فصول، مزد و مزایا با شش فصل که عبارتند از: تاریخچه قوانین مرتبط و مشمولین قانون کار، فصول قانون کار و مباحث مطروحه، مزد در قانون کار، حداقل مزد و تاریخچه آن، مزد ثابت و ضوابط ارزیابی مشاغل و تنظیم جدول مزد و سیاستهای مربوط، ارائه شده است که خواننده را با مبانی قانونی و نحوه شکل‌گیری نظام و قوانین موضوعه در این زمینه آشنا می‌سازد.

- بخش دوم کتاب تحت عنوان نظامهای پرداخت عملکردی و ارزیابی شاغلین با دو فصل، نظامهای پرداخت کارمزدی، عملکردی و انگیزشی، و نظام ارزیابی شاغلین مشمول قانون

کار به ارائه تعاریف و عوامل و اهداف نظامهای پرداخت مورد بحث اقدام نموده و به معرفی ابزار ارتقاء توانمندیها و کارایی و بهره‌وری پرداخته شده است.

- بخش سوم تحت عنوان مقررات بیمه‌های اجتماعی سه فصل، تاریخچه قوانین و مقررات بیمه‌های اجتماعی، قانون تأمین اجتماعی و افراد مشمول و مستیری بازنستگان، از کارافتادگان و کمک هزینه‌ها، مزایای برخورداری از بیمه برای مشمولین قانون کار مطرح شده است و به نحوه استفاده از مزایا و مبانی قانونی اشاره شده است.

کتابی که پیش روی اساتید، خوانندگان، علاقه‌مندان، دانشجویان، کارمندان، کارگران و کلیه دانش‌پژوهان و دست‌اندرکاران اداری و غیراداری در نظام اداری اجرایی کشور قرار دارد به صورت تلفیقی و تألیفی گردآوری شده است. دلیل آن نیز آشنا کردن دانش‌پژوهان گرامی با آخرین مبانی و اطلاعات بخشهای کلی مربوط به قانون کار بالاخص، اصلی‌ترین مبانی و اصول حقوق، دستمزد و مزایای مشمولین و مستمری‌بگیران قانون کار و تأمین اجتماعی، در حد توان و امکان بوده است. انشاءالله قابلیت استفاده برای آنان را داشته باشد.

امید است این مجموعه بتواند رسالت خود را انجام دهد و در راه برگزیده گامی مؤثر در تحقق اهداف بردارد. خاطر نشان می‌نماید هرچند در گردآوری و تألیف سعی گردیده است که مطالب مستند، کاربردی و همه‌جانبه باشند، لیکن هیچ ادعایی مبنی بر عاری از عیب و نقص بودن این مجموعه توسط نگارنده وجود ندارد. به ویژه این که برخی از مطالب کتاب مربوط به قوانین و مقررات جاری است که احتمال تغییر در آن‌ها حسب شرایط وجود دارد. لذا تذکر و گوشزد کمبودها و نواقص آن از جانب خوانندگان محترم در غشای هر چه بیشتر آن از اهمیت وافری برخوردار است. هر گونه رهنمودی در تصحیح و کامل نمودن مطالب مجموعه حاضر انرژی مضاعفی در اقدامات بعدی برای من ایجاد خواهد نمود.

جا دارد از کلیه دوستان و همکاران به ویژه جناب آقایان حسن طریحی و فاروق عارفی و خانم‌ها خدیجه سلیمی و فریا عبد‌امین که در امر تدوین مرا همه‌جانبه یاری نموده‌اند و همچنین خانم مریم دارستانی فراهانی که در تایپ حروفچینی و ویرایش کمک نموده‌اند، تشکر و قدردانی نمایم و توفیق روزافزون همه دست‌اندرکاران نظام اجرایی کشور را از درگاه خداوند متعال مسئلت می‌نمایم.

یوسف رونق

تعیین اهداف و وظایف دولت مبنای قانون اساسی، نظریه دولت، سیاستهای کلی و شرایط و ملاحظات جهانی، الزامات خاصی را ایجاد می‌نماید. یکی از این الزامات ایجاد روابط منطقی و صحیح بین منابع کار و سرمایه می‌باشد. نیروی کار همان منبعی است که سود سرمایه‌گذاران را تأمین می‌نماید. کارفرمایان و مدیران، سهامداران و مالکین چیزی به آن اضافه نمی‌کنند. ارزش نیروی کار با هزینه‌ای که برای بازتولید آن صرف می‌شود سنجیده می‌شود. نیروی کار تنها جنبه‌ای از فرآیند تولید است که ارزشی بیش از ارزش خود به وجود می‌آورد. هنر کارفرمایان و مدیران به نحوی برقراری رابطه صحیح و استفاده از ابزارهای قانونی و فن‌آوری پیشرفته و رعایت حقوق متقابل و تکالیف مربوط به منابع و سرمایه‌های انسانی کار بستگی دارد که سود آنان را تضمین می‌نماید. سود تنها از خرید و فروش حاصل نمی‌گردد و تنها عامل و فلسفه وجودی گسترش بازارهای سرمایه را تشکیل نمی‌دهد. در سایه تعامل بین کارگر و کارفرما منابع مصرف شده دارای ارزش افزوده می‌گردد و در این تعامل بسته به تعهد طرفین، هر کدام سهم خود را برداشت می‌نمایند.

وجود تناقضات و ابهامات در تعیین روابط کارگر و کارفرما مشکلاتی را برای هر دو قشر پدید آورده است. همواره در طول اعصار، شاهد اختلافات و تضادها و ناسازگاریها بوده‌ایم؛ دستمزد واقعی در طول سالیان دچار تغییرات متعدد و بعضاً با سیر نزولی روبرو بوده است، که سرعت کاهش آن در گروه قوانین موضوعه و اتحادیه‌های مشکله و حمایت‌کننده قابل کنترل است. حال هر چه این قوانین جانب هر دو طرف را نگه دارد و یک محدودۀ معقول و بستر مناسب برای هر دو تشکل کارگری و کارفرمایی تعریف نماید، می‌توان امیدوار بود که برآیند نیروها، امکان سود معقول برای هر دو قشر را فراهم آورد و به جای مقابله و رو در رو قرار دادن، آنان را، در کنار همدیگر جای دهد. ایجاد یک تقارن معقول و گره‌گشا پاسخگوی تضادها و ناسازگاریها خواهد بود. حال اینکه تا چه حد این امکان وجود دارد که بتوان به یک تقارن معقول و اساس و پایه صحیح رسید بستگی به نیت و اهداف کلان سیاست‌گذاران دارد. شناخت صحیح و منطقی از تاریخچه قوانین و سیر تطور آن، همچنین تعریف شفاف و منطقی محدوده و حقوق و تکالیف

کارگران، کارفرمایان، کارگزاران دولت، تعیین ضوابط ارزیابی شاغل و شغل و طراحی نظامهای پرداخت متناسب، کاربرد الگوهای مناسب و متناسب با فرهنگ جامعه و تأمین رفاه و آسایش با ارزش ترین منابع و سرمایه انسانی و تأمین آتیه آنان همگی می تواند به سان چراغ هدایتی باشد که در این راه پرییچ و خم و تاریک اثربخش واقع گردد. هیچ آگاهی و شناختی گسترش نمی یابد مگر در سایه ارتقاؤ دانش مربوط به آن حوزه و چنین ارتقایی حاصل نمی گردد، مگر در سایه گسترش مباحث مطروحه و مجادلات مربوط در کتابها و مقالات علمی.

امید است کتاب حاضر توانسته باشد آخرین اطلاعات مربوط به موضوع را همراه دستمایه های تجربی دست اندر کاران نظام اداری اجرایی کشور در بخش کار و کارگری در دسترس کلیه علاقه مندان قرار داده و قدمی هر چند کوچک اما مؤثر در این اعتلا و ارتقا برداشته باشد.

بخش اول : تاریخچه، کلیات، فصول و مزد و مزایای قانون کار

فصل اول : تاریخچه، قوانین مرتبط و مشمولین قانون کار

اهداف رفتاری	۳
پیدایش قانون کار در جهان	۳
حقوق کار در ایران قبل از تأسیس وزارت کار	۴
انقلاب صنعتی و روابط کار و کار فرما در جهان	۶
روابط کارگر و کارفرما قبل از انقلاب صنعتی	۷
تأسیس وزارت کار و قوانین کار مصوب در ایران	۸
قوانین مرتبط با روابط کار	۱۱
مشمولین قانون کار مصوب ۱۳۶۹	۱۵
خلاصه فصل	۱۸

فصل دوم : قانون کار و مباحث مطروحه

اهداف رفتاری	۲۰
اول : تعاریف کلی و اصول	۲۰
دوم : قرار داد کار	۲۳
سوم : شرایط کار	۲۸
چهارم : حفاظت فنی و بهداشت کار	۳۶
پنجم : آموزش و اشتغال	۳۸
ششم : تشکلهای کارگری و کارفرمایی	۴۱
هفتم : مذاکرات و پیمانهای دسته جمعی کار	۴۲
هشتم : خدمات رفاهی کارکنان در کارگاهها	۴۳

..... ۴۵	نهم: مراجع حل اختلاف
..... ۴۷	دهم: شورای عالی کار
..... ۴۸	یازدهم: جرایم و مجازاتها
..... ۴۹	جدول (۱): ضوابط آیین نامه ها، دستورالعملها و مصوبات مربوط به حقوق و مزایا
..... ۵۲	جدول (۲): ضوابط آیین نامه ها، دستورالعملها و مصوبات عمومی قانون کار
..... ۵۸	خلاصه فصل

فصل سوم: مزد در قانون کار

..... ۶۰	اهداف رفتاری
..... ۶۰	پیشینه مزد و مزایا
..... ۶۲	مزد از لحاظ اقتصادی و اجتماعی
..... ۶۲	اصول بنیادی سیاستهای مزدی
..... ۶۳	اصول بنیادی در سیاستهای افزایش مزدی
..... ۶۳	عوامل بنیادی در تعیین مزد
..... ۶۳	حقوق یا مزد
..... ۶۴	مزد از نظر سازمان بین المللی کار
..... ۶۵	اهداف حمایت از مزد
..... ۶۶	مزد از نظر حقوقی قانون کار
..... ۶۶	دستمزد و مزایا در قوانین کار ایران
..... ۶۸	مزد و مسائل مربوط
..... ۷۲	خلاصه فصل

فصل چهارم : حداقل مزد و تاریخچه آن

اهداف رفتاری.....	۷۳
حداقل مزد موضوع مواد ۴۱ و ۴۲ قانون کار.....	۷۳
اهداف تعیین حداقل مزد.....	۷۴
ضوابط و معیار های مربوط به حداقل مزد.....	۷۴
تاریخچه مدون حداقل مزد.....	۷۶
تغییرات حداقل مزد مصوبات قانونی.....	۷۷
خلاصه فصل.....	۸۰

فصل پنجم : مزد ثابت و ضوابط ارزیابی مشاغل

اهداف رفتاری.....	۸۱
تعیین مزد ثابت از طریق ارزیابی مشاغل.....	۸۱
اهداف اصلی نظام ارزیابی مشاغل در ارتباط با مزد.....	۸۲
تاریخچه طبقه‌بندی و ارزشیابی مشاغل در قانون کار.....	۸۳
مبانی قانونی طبقه‌بندی و ارزشیابی مشاغل مربوط به مزد ثابت.....	۸۵
نظام ارزیابی مشاغل.....	۸۶
ضوابط ارزشیابی و طبقه‌بندی مشاغل.....	۸۷
الزامات قانونی ارزشیابی و طبقه‌بندی مشاغل.....	۹۰
اثر نظام طبقه‌بندی مشاغل بر دیگر موارد قانون کار.....	۹۱
آیین‌نامه اجرایی طرح طبقه‌بندی و ارزشیابی مشاغل کارگاهها.....	۹۳
مراحل تهیه و اجرای طرح طبقه‌بندی مشاغل در کارگاهها.....	۹۵
۱- تهیه نمودار سازمانی و تشکیلات تفصیلی.....	۹۵

۹۵	۲- انجام فعالیتها و اقدامات لازم برای تهیه شناسنامه شغل
۹۷	۳- طراحی مشاغل
۹۷	۴- استانداردهای مشاغل و کدگذاری
۹۹	۵- الزام تهیه طرح
۱۰۴	۶- اجرای طرح و تطبیق کارکنان با طرح طبقه‌بندی مشاغل مصوب
۱۰۵	۷- استمرار اجرای طرح طبقه‌بندی مشاغل
۱۰۷	۸- فوق‌العاده بازار کار (جذب)
۱۰۷	۹- فوق‌العاده پست یا مسئولیت و سرپرستی
۱۰۸	۱۰- پویایی طرح
۱۰۹	۱۱- ارزیابی مشاغل و تعیین جدول مزد
۱۰۹	۱۲- عوامل ارزیابی مشاغل موضوع ماده ۴۸ قانون کار
۱۱۱	۱-۱۲- تعریف درجه و میزان امتیاز عوامل ارزیابی مشاغل
۱۱۱	۲-۱۲- عامل تحصیل
۱۱۱	۳-۱۲- عامل تجربه
۱۱۳	۴-۱۲- عامل سرپرستی
۱۱۵	۵-۱۲- عامل ایمنی دیگران
۱۱۶	۶-۱۲- عامل مواد و محصول
۱۱۶	۷-۱۲- عامل ماشین‌آلات، تجهیزات و ابزار
۱۱۷	۸-۱۲- عامل تماس و ارتباط
۱۱۸	۹-۱۲- عامل مسئولیت مالی و دارایی‌ها
۱۱۹	۱۰-۱۲- عامل فرمها و گزارشها
۱۲۰	۱۱-۱۲- عامل کوشش فکری

۱۲-۱۲- عامل کوشش جسمانی	۱۲۰
۱۳-۱۲- عامل شرایط نامساعد محیط کار	۱۲۱
۱۴-۱۲- عامل خطرات ناشی از کار	۱۲۳
بازده امتیازات گروه‌های بیست گانه مشمولین قانون کار	۱۲۳
تسهیلات استخدامی و حمایتی ایثارگران - آزادگان و جانبازان مشمول قانون کار	۱۲۴
فرم‌های اصلی مربوط به طرح طبقه‌بندی مشاغل مزد ثابت و مزایا	۱۲۹
۱- پرسشنامه شناخت وظایف کلی شغل	۱۳۰
۲- پرسشنامه شناخت شاغل (کلی)	۱۳۲
۳- پرسشنامه شناخت شغل (تفصیلی)	۱۳۳
۴- شناسنامه شغل	۱۴۰
۵- فهرست عناوین شغلی طرح «به ترتیب مشاغل»	۱۴۱
۶- فرم خلاصه اطلاعات پرسنلی برای ایجاد طرح طبقه‌بندی مشاغل	۱۴۲
۷- لیست تطبیق وضعیت شاغلین با طرح طبقه‌بندی مشاغل	۱۴۳
۸- جدول تخصیص امتیازات	۱۴۴
۹- جدول برقراری فوق‌العاده پست	۱۴۵
۱۰- فرم درخواست برقراری فوق‌العاده جذب (بازار کار)	۱۴۶
۱۱- خلاصه اطلاعات اجرایی طرح طبقه‌بندی مشاغل شرکت	۱۴۷
۱۲- جدول مزد شغل، پایه و رتبه (سالهای بعد از اجرای طرح)	۱۴۸
۱۳- جدول موضوع بند ب ماده ۱۲ ۰۰۰	۱۴۹
۱۴- جدول احتساب مزد سنوات تا پایان سال ۱۳۸۲	۱۵۰
۱۵- فرم حکم کارگزینی	۱۵۱
۱۶- قرارداد کار منطبق با طرح طبقه‌بندی مشاغل (ویژه شرکتهای خدماتی)	۱۵۲

۱۷۳	قرارداد کار منطبق با طرح طبقه‌بندی مشاغل (ویژه پیمانکاران تولیدی و صنعتی)
۱۵۴	فرم مربوط به اطلاعات پیمانکاران
۱۵۵	جدول مزد طرح هماهنگ طبقه‌بندی مشاغل شرکتهای خدماتی
۱۵۶	وزارت کار و امور اجتماعی - اداره کل بهره‌وری و مزد
۱۵۷	قرار داد تهیه و اجرای طرح طبقه‌بندی مشاغل
۱۶۲	موافقتنامه تجدید نظر کلی در طرح طبقه‌بندی مشاغل
۱۶۳	برگه ارزیابی مرحله اول طرح طبقه‌بندی مشاغل
۱۶۴	پرسشنامه سنجش عملکرد کارشناس (طراح) طبقه‌بندی مشاغل
۱۶۵	تاییدیه اجرای طرح طبقه‌بندی مشاغل
۱۶۷	تاییدیه نهایی طرح طبقه‌بندی مشاغل
۱۶۹	شناسنامه اعضای کمیته‌های طبقه‌بندی مشاغل
۱۷۰	خلاصه فصل

فصل ششم: تنظیم جدول مزد و سیاستهای مربوط

۱۷۱	اهداف رفتاری
۱۷۱	تنظیم جدول مزد
۱۷۳	برخی از اصول پایه و ضوابط اجرایی تهیه طرحهای طبقه‌بندی مشاغل کارگری
۱۷۴	تبدیل امتیازات به گروههای شغلی
۱۷۶	دلایل استفاده از فرمول مزد
۱۷۷	خط مشیهای مربوط به جدول مزد
۱۸۱	تعیین مزد مبنای مزد ثابت و افزایش دستمزد و ضریب
۱۸۳	نحوه محاسبه امتیازات گروههای شغلی در یک سازمان فرضی
۱۸۸	خلاصه فصل

بخش دوم : نظامهای پرداخت کارمزدی - عملکردی و ارزیابی شاغلین

فصل هفتم : نظامهای پرداخت کارمزدی - عملکردی و انگیزشی

۱۹۳	اهداف رفتاری
۱۹۳	نظامهای پرداخت انگیزشی
۱۹۳	انواع نظامهای انگیزشی
۱۹۴	نظامهای کارمزدی در قانون کار
۱۹۶	انواع کارمزد
۱۹۹	نظامهای پاداش افزایش تولید و بهره وری در قانون کار
۲۰۰	اصول حاکم بر نظام پرداخت پاداش افزایش تولید (ماده ۴۷)
۲۰۱	ضوابط ایجاد انگیزه برای تولید بیشتر و با کیفیت
۲۰۲	ویژگیها و مشخصات پاداش افزایش تولید
۲۰۳	نحوه تعیین پاداش
۲۰۳	خلاصه فصل

فصل هشتم : نظام ارزیابی مشاغل مشمول قانون کار

۲۰۵	اهداف رفتاری
۲۰۵	نظام ارزیابی شاغلین مشمول قانون کار
۲۰۶	۱- هدفهای کلی نظامهای ارزشیابی شاغلین
۲۰۶	۲- عوامل مؤثر ارزشیابی شاغلین
۲۰۷	۳- ارزش گذاری عوامل
۲۰۷	۴- پویایی نظام ارزشیابی شاغلین
۲۰۷	۵- چگونگی اجرای نظامهای ارزشیابی شاغلین
۲۰۷	ضرورت نظام ارزیابی شاغلین مشمولین قانون کار

۲۰۸.....	عوامل امتیازی نظام ارزیابی شاغلین
۲۱۳.....	روش اجرای نظام ارزیابی شاغلین مشمول قانون کار
۲۱۹.....	خلاصه فصل

بخش سوم : تاریخچه، سازمان و قانون تأمین اجتماعی

فصل نهم : تاریخچه قوانین و مقررات بیمه‌های اجتماعی

۲۲۳.....	اهداف رفتاری
۲۲۳.....	بیمه و مقررات مربوط
۲۲۴.....	سابقه بیمه در ایران
۲۲۵.....	صندوق احتیاط وزارت طرق و شوارع
۲۲۷.....	صندوق احتیاط کارخانجات و مؤسسات صنعتی
۲۲۸.....	تأسیس شرکت سهامی بیمه ایران و بیمه‌های کارگری
۲۲۹.....	آیین نامه حوادث ناشی از کار و پرداخت غرامت به کارگران وزارت راه
۲۳۰.....	قانون بیمه کارگران کارخانجات دولتی مصوب ۱۳۲۲
۲۳۱.....	قانون بیمه اجباری کارگران و اصلاحیه آن
۲۳۳.....	بنگاه رفاه اجتماعی ۱۳۲۵
۲۳۴.....	تشکیل صندوق تعاون و بیمه کارگران مصوب ۱۳۲۸
۲۳۵.....	قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران
۲۳۸.....	خلاصه فصل

فصل دهم : قانون تأمین اجتماعی و مشمولین آن

۲۴۰.....	اهداف رفتاری
۲۴۰.....	قانون تأمین اجتماعی

تعاریف بیمه‌ای در قانون تأمین اجتماعی	۲۴۱
سازمان تأمین اجتماعی و مقررات استخدامی آن	۲۴۳
اهداف و وظایف کلی سازمان تأمین اجتماعی	۲۴۴
نقل و انتقال حق بیمه و بازنشستگی	۲۴۶
روش محاسبه افزایش مستمری بیمه‌شدگان	۲۴۸
جدول ارقام حداقل و حداکثر مستمری از ابتدا تاکنون	۲۵۳
تعهدات قانون تأمین اجتماعی	۲۵۵
مشمولین قانون تأمین اجتماعی	۲۵۵
حمایتهای تأمین اجتماعی اتباع خارجی	۲۵۹
خلاصه فصل	۲۶۰

فصل یازدهم: مستمری بازنشستگان و از کارافتادگان و کمک‌هزینه‌ها

اهداف رفتاری	۲۶۱
مستمری	۲۶۱
جبران مدت پرداخت غرامت دستمزد	۲۶۱
حداقل و حداکثر مستمری	۲۶۲
سوابق بیمه‌ای و انواع آن	۲۶۳
حمایتهای و کمکهای قانون تأمین اجتماعی	۲۶۵
الف) حمایتهای و کمکهای بلند مدت	۲۶۵
ب) حمایتهای و کمکهای کوتاه مدت	۲۷۳
قوانین بیمه و بازنشستگی مستخدمین دولتی شاغل در شرکتهای دولتی	۲۷۹
خلاصه فصل	۲۸۱
فهرست منابع و مآخذ	۲۸۳